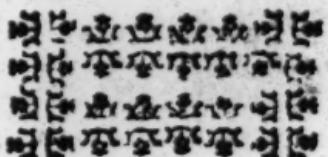
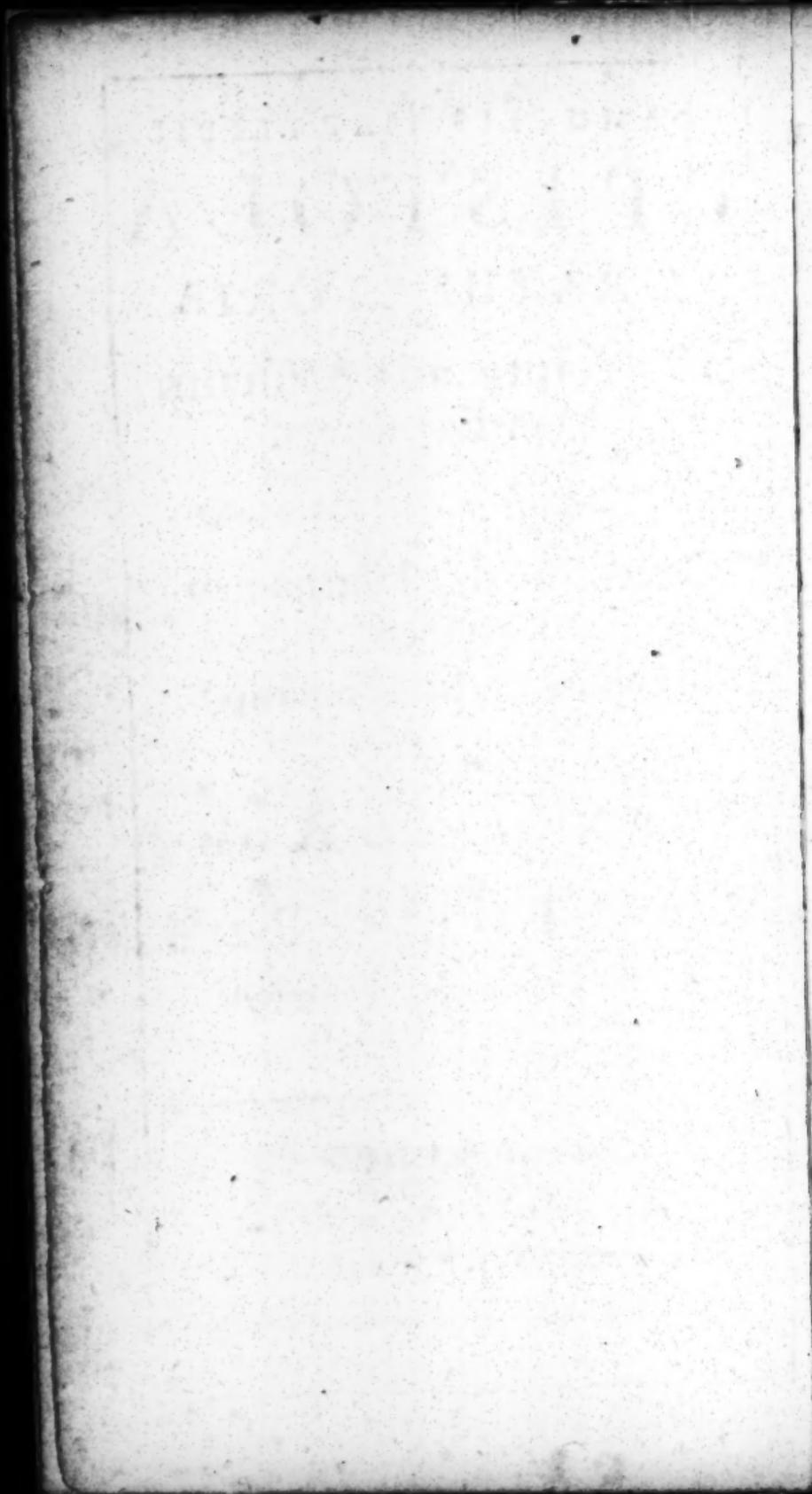

SAMUELIS HARTLIBII
EPISTOLA
GRATULATORIA
Perscripta ad Amicum
suum singularem.
Interpretem Germanicum
Tractatūs de Matrimonio
Mystico
Idiomate Anglicano conscripti

A
FRANCISCO ROUS,
Viro de Religionē Patriā
Eruditione, ac Peregrinis
præclaramē merito.

Samuelis Hartlibij

EPISTOLA

Gratulatoria.

UANDÓ sum-
sistī Tibi Vir
Eximie, pensū
istud transfe-
rendi Matri-
monium Mysticum Autho-
ris Viri perquām Illustris;
fateor hoc me ita affecisse,
ut non possim non agere
Tibi gratias pro laudabili
Tuo conatu, & navatā fi-

A 2 deliter

deliter operâ. Sive enim materiam aut Circumstan-
tias Operis, sive oportuni-
tatem instituti Tui specto,
facilè mihi suppetit argu-
mentum, utrumq; si opus
sit, largiter sanè, nec ultrà
tamen, quām res ipsa me-
retur, commendandi. Sed
enim brevitati studebo, &
summa tantūm rerum capi-
tatangam, quæ cùm ad ani-
mi mei oblectationem, tūm
verò ad laboris Tui, quem
publicando huic Tractatui
impendis, commendatio-
nem pertinere videntur.

Quod igitur materiam
concernit, & Scopum Au-
thoris, vix invenio quic-
quām, quod subijciam ocu-
lis meis contemplatione
dignius, aut verâ consola-
tione

tione plenius. Etenim My-
sticum Ecclesiæ cùm Chri-
sto Matrimonium, est mag-
num illud gaudium omni-
um Sanctorum in Apoca-
lypsī, quod proximè sequi-
tur destructionem Babylo-
nis, tanquam effectus do-
minationis ejus, & comple-
mentum Beatitudinis San-
ctorum. Si spectemus *Apoc.* 19. cap. à v. 1. ad 7.

Omnes Sancti exultant
ob destructionem Babylo-
nis, cuius mentio fit Capite
præcedenti, ubi Mundus la-
mentatus fuerat ; & lucta-
tæ tantæ & exultationis
illorum causa est primò
quidem, quòd vero & justò
*Judicio damnaverit Mer-
tricem illam magnam,* v. 2.
Secundo, quòd ipse (*nimi-*

A 3 rùm

rūm Dominus Deus Omnipotens) inierit regnum, v.
 6. Tūm si consideremus
 id quod sequitur à v. 7.
 usq; ad 11. patebit, quòd
 consequens hujus Regimi-
 nis, Potestatis, ac Politiae,
 sint Nuptiae agni, ubi San-
 eti se mutuò exhortantur ad
 gandendum & exultandum,
 & dandum gloriam Illi, qui
 regnat, v. 7, 8. & quòd
 Beatitudo Sanctorum in
 Terris perfecta futura non
 sit, donec vocentur ad Cæ-
 nam Nuptiarum Agni, con-
 firmatur validâ asseverati-
 one Angeli v. 9. & con-
 sternatione ac ingenti ad-
 miratione Prophetæ Ioh-
 annis præ gaudio, quo ra-
 piebatur ad apprehensio-
 nem gloriose hujus Visio-
 nis,

nis, v. 10. **Mysticum** hoc
Matrimonium non solum
 est magnum illud gaudium
Sanctorum, & complemen-
 tum Beatitudinis ipsorum,
 sed ipsius Christi gaudium
 in Sanctis suis, & perfectio
 ac complementum gloriæ
 ejus dici quodammodo po-
 test. Nuptias has esse gau-
 dium Christi in Sanctis su-
 is, patet ex Naturâ rei, quia
 Nuptiæ sunt jus quoddam
 fruendi re amata, necnon
 actualis introitus ad illam
 fruitionem, dum expletur
 desiderium amoris, quo
 nullum in Naturâ datur
 gaudium intimius, juxta ac
 vehementius. Atq; si cre-
 dimus Christum semper es-
 se verum Maritum Ecclesiæ
 suæ, & ab actuali & plenâ

possessionæ Amatae suæ ar-
ceri, quoad Babylon super-
est, & nuptiæ Agni com-
pletæ non sunt ; oportet
nos itidem credere, hoc re-
spectu gaudium ejus non-
dum esse completum, quo-
niam nondum potitur desir-
derio suo, quod cum asse-
cutus fuerit, tunc verè de
eo dicetur, quod gaudium
ejus perfectum sit in Sanctis
suis. Hoc Christi gaudium
clarè exprimit Esaias Pro-
pheta, cap. 62. v. 7. his
verbis : *Gaudio sponsi cum*
sponsâ gaudebit tecum De-
us tuus. Dicendum est igitur,
quod non modo comple-
mentum hoc sit gaudij
Sanctorum, sed quod ipsius
Christi gaudium sit in San-
ctis suis, & complementum

Status gloriæ. Quando e-
 nim Apostolus, Eph. 1. v.
 22, 23. monitraturus emi-
 nentem Christi gloriam
 quam Pater illi dedit, quod
 nimis constitutus sit Ca-
 put super omnia Ecclesia, &
 quod Ecclesia sit Corpus Ip-
 sus, & complementum ejus
 qui omnia implet in omni-
 bus ; quando, inquam, A-
 postolus hoc pacto descri-
 bit gloriam Christi in rela-
 tione ad Ecclesiam, mani-
 festè satis indicat, quod pars
 maximè eminens gloriæ e-
 jus sit constitutum esse su-
 per Ecclesiam, & quod Ec-
 clesia, quæ est corpus ejus,
 gloriam hanc compleat
 atq; perficiat; dicit enim
 Ecclesiam esse complemen-
 tum ejus qui omnia implet

in omnibus. Originaliter omnis gloria & felicitas ab ipso descendit ad Ecclesiam, & per Ecclesiam ad Universam Creaturam, sicut patet *Rom. 8. 21.* sed finaliter seu completivè omnis perfectio & complementum Gloriarum ab Ecclesia reciprocatur ad ipsum. Atqui haec reciprocatio Gloriarum ab Ecclesiâ ad Christum, non apparebit Creationi, donec Nuptiae Agni compleantur ; tunc enim perfectiones omnium Sanctorum colligentur in unum cumulum & constituent unum Corpus, addendum perfectioni capitum sui : quâ ratione symmetria Capitis & Membrorum, in sanctâ pulchritudine & virtute gloriosâ,

gloriosâ , implebit justam
mensuram omnis excellen-
tiæ possibilis , quam Caput
non minus à membris , atq;
hæc à Capite acceptura
sunt . Quæ cuncta osten-
dunt , quod ratione Mate-
riæ ipsius non datur subje-
ctum ullum contemplati-
one nostrâ dignius . & quod
Apostolus de Matrimonio
Christi & Ecclesiæ loquens ,
non sine gravi causâ illud
vocet *Mysterium Mag-*
nus , Eph. 5. 32. Quod si
præterea consideremus sco-
pum , quem Author in con-
scribendo hoc Tractatu
propositum habuit , nimirū
ut ostenderet Unio-
nem Protestantium Fidelium
cum Christo necnon
oportunitatem , quæ præser-
tim

rim hoc tempore publicatur, nimium quantum accedit ad gratiam, quam suscipiendo hoc labore apud nos promeruisti.

Quod ad Scopum Authoris, non aliis unquam finis studiorum aut actionum nostrarum esse debet, quam ut simus unum cum Christo; ut ipse vivat in nobis et nos in ipso: Apostolus de seipso loquens, Gal. 2. 20. narrat nobis, se per vitam Fidei sic unitum esse cum Christo, ut non tam ipse sibi, quam Christus in ipso viveret. Consistit autem haec Unio non tantum in eo, quod facultates Vitæ à Spiritu Christi procedentes, redundant in nos tanquam ipsius membra, secundum

cundam illud, Rom. 8. 2.

*Quod Lex Spiritus Vitæ,
qui est in Christo Iesu libe-
ret Credentes à Lege peccati
& mortis, & quod justitia
Legis compleatur in his, qui
non secundum Carnem am-
bulant, sed secundum Spiri-
tum.* Ibidem v. 4. sedet in
eo consistit Unio, ut Scopus
Vitæ nostræ deinceps neuti-
quām separetur à Christo,
sed unicè collineat ad Sta-
tum illum vitæ, in quo ipse
jam vivit Deo, sicut mor-
tuus est & resurrexit, ita ut
omnes nostræ actiones sint
veluti hominum mortuo-
rum Mundo, & Viventium
Deo; In executione Con-
siliariorum nostrorum posthac
non nobis vivere debemus,
sed ei, qui pro nobis mortuus

&

& suscitatus est, sicut Apo-
 stolus inquit 2 Cor. 5. 15.
 Fundamentem hujus Unio-
 nis quoad Scopum & Cur-
 sum præsentis Vitæ nostræ,
 est, nonmodò novum prin-
 cipium Vitæ, quod est Spi-
 ritus Christi in nobis; sed
 novus quoq; Status omnium
 rerum, quibuscum nobis
 commercium esse potest, &
 nova relatio inter nos & res
 omnes; nam in Christo
 non ipsi tantum novæ Cre-
 aturæ evasimus, sed & om-
 nia nova facta sunt nobis, &
 nova quædam forma intro-
 ducta est in res omnes re-
 spectu nostri: Ecce nova
 facta sunt omnia, inquit A-
 postolus, & omnia sunt ex
 Deo: ibid. v. 17, 18. Sen-
 sus ejus hic est, quod Deus
 jam

jam reconciliatus, largiatur
 nobis jus novum in res om-
 nes, novâ ratione utendas
 alio planè modo, atq; in a-
 lium finem quâm antea.
 Deus enim postquâm re-
 conciliavit nos sibi per
 Christum , vocat nos ad
 Communionem secum ha-
 bendam, itidem ut Christus
 habet : neq; solum vivifi-
 cavit nos in illo, sed & susci-
 tavit cùm illo, à terrenâ
 nostrâ vitâ, & cogitationi-
 bus atq; consilijs, neq; hoc
 solum, sed & Cœlesti loco
 nos donavit cùm Christo,
 ut possideamus omnia in
 Cœlis , & animis nostris
 Christo jungamur ad faci-
 endum & usurpandum om-
 nia vigore Cœlestis vocati-
 ones, sicut ipse facit, promu-
 rendo.

vendo nimirum ipsius Regnum, cogitando quæ sunt ad dexteram Dei, ubi Christus sedet: & partes ferendo in Cœlestibus negotijs, sicut decet Cives Cœlestis Hierosolymæ, immo non Cives modo, sed hujusmodi, quibus jus quoddam in Regnum Universum acquisitum est. Hinc est, quod Colos. 3. 1, 2, 3, 4. ab Apostolo consideramur, veluti qui jus habent in omnia, quæ sunt ad dexteram Dei, ubi Christus est; jubet nos Apostolus illa curæ ac Cordi habere; cur quæsto? annon idem, ut utamur ijs, & possideamus ut nostra, ad serviendum illi? Sic est profecto. Ideo enim Regnum assumere dicimur, quod con-
 cuti

culti non potest. Heb. i 2. 28.
 Quod si assumimus Regnum, certè ob hoc erit, ut
 eo fruamur atq; utamur,
tenentes gratiam (ut Apostolus loquitur ibidem)
per quam ita colamus Deum, ut ei gratus simus. Sed
 argumentum quò utitur ;
Colos. 3. v. 3, 4. ad persuadendum nobis, ut in hac
 Unione vivamus, memorabile est valdè ; quoniam
 (inquit) *Vita vestra abscondita est cùm Christo in Deo.* Postquam autem Christus manifestus factus fuerit tūm & vestra Vita, seorsim cùm eo patefietis gloriosi.
 Memorabile est, inquam, hoc Argumentum, etenim ob Oculos ponit tam præsentem nostrum Statum, &
 Rela-

Relationem ad Christum,
 quām futuram nostram
 Spem, præsenti Statui in-
 nixam. Præsens noster Sta-
 tus respectu. Christi ,
 est , quòd *Vita nostra*
abscondita est cum illo in
Deo : Ille nunc totus
 vivit Vitam Dei, & nos,
 qui sumus illius membra, os
 & Caro, Sponsa illius, cui-
 jus competit in omnia quæ
 possidet, nos, inquām, vi-
 vimus eandem vitām. Quæ
 cùm ita sint, postquām in-
 quit Apostolus , Christus
 Vita illa nostra manifestus
 factus fuerit, tūm & nos
 cum eo patefiemus glorio-
 si: nimirum admonet nos
 spei nostræ, & quid dein-
 ceps expectandum sit no-
 bis , tanquam consequens
 hujus

hujus relationis, qnemad-
 modum scilicet modò u-
 num sumus cum Christo ra-
 tione juris in omnià, quæ
 ipse possidet ad dexteram
 Dei Patris sui : ita dein-
 ceps quoq; Unum cum eo
 futuri sumus, quando pate-
 faciet gloriam suam ad de-
 xteram Majestatis, tūm &
 nos apparebimus Vestiti ea-
 dem Gloriâ. Quicquid cre-
 dentes modò spe tenent
 tanquam futurum, idipsum
 jam nunc per fidem possi-
 dent ; Est enim *Fides Sub-*
stantia eorum qua speran-
tur, & evidētia eorum
qua non cernuntur : Heb.
 11. 1. Quapropter Unio
 Protestantium cum Christo
 quoad fruitionem & usum
 rerum omnium, pendet à
 Veritate

Veritate fidei ipsorum, & consistit in Scopo actionum, quas suscipiunt ad obtinendum Statum illum & Relationem, ad quam Deus ipse sibi illos advocavit,
ut ambularent sicut dignum est Deo, qui vocat illos ad suum Regnum & Gloriam,
 i Thess. 2. 12. Quod superest, non immorabor huic materiae ulterius, quandoquidem Scopus Authoris in hoc Tractatu id satis evidenter & exactè, ut solet omnia magno cum judicio exequitur. Ego vero Rationes expono duntaxat, Cur vel hoc Tractatu afficiar, vel Tuo labore delecter, aut Te commendem ob publicationem argumenti non solum utilissimi, sed quod
 vel

vel maximè hoc tempore
Mundo demonstrari, & ab
omnibus Spiritualibus Ve-
ritatis Professoribus dili-
genter expendi merebatur.
Cur autem perutile id fore
credam , hoc præsertim
temporis Articulo, prima
ratio est , quia ostendere
potest quis nobis sensus sit
Relligionis Protestantis ,
non contentos esse nos
simplici & Generali ejus
notione, neq; eam sic acci-
pere, quasi consistat in re-
bus externis, sed intrare nos
in ipsa adita, sive Sanctum
Sanctorum ; & consequen-
ter querere Realem atq;
Universalem Reformatio-
nem Professionis nostræ,
conantes ostendere Mundo
veram Perfectionem Reli-
gionis

gionis Protestantis, non esse
 nobis Animum acquiescen-
 di in concinnandis externis
 Formulis (quanquam di-
 vinarum Constitutionum
 nullam negligemus , sed
 memores erimus omnium
 Statutorum ejus, cuiuslibet
 suo loco, quemadmodum
 ipse observanda præcipit,)
 sed ulterius protendimus
 animas nostras, ad id quod
 magis spirituale est ; *ad pre-*
mium sublimis vocationis
Dei in Christo Iesu ; Hæc
 meta est, ad quam tendit
 hæc Reformatio nostra ,
 quamq; Author hujus Tra-
 ctatus monstrare satagit, ut
 probet æquitatem Action-
 um nostrarum, quæ tradu-
 cuntur adeò à mundanis &
 perversi Animi hominibus,
 qui

non nisi de Terrenis solliciti, Protestantes sunt nomine solo, atq; illud vix quidem. Si Tractatus hic scriptus fuisset à Ministro quodam Ecclesiae, non tantum pondus haberet ad assertendam Fidem Reformationi nostræ, atq; nunc, quando scriptus est à Consiliario Statûs Celsitudinis Ejus, qui Membrum est Parlamenti præsentis, & Orator erat proximè Superioris, ut pateat Mundo, Ministros Statûs apud nos quæ sunt futuri seculi curare non minùs, quam quæ sunt præsentis, & Scopum illorum esse non tam ad Politiæ normam, quam ad Dei gratiam vivere atq; in Veritate sanctæ Professio-
nis

nis præire alijs viam Prote-
 stantis Relligionis. Enim
 verò qui tantas res moliun-
 tur, ac Celsitudo Ejus cum
 Consiliarijs suis, necesse
 est, ut fundamentis super-
 struant firmioribus, quām
 vulgus Politicorum solet;
 siquidem non sibi modo,
 sed seculis omnibus futuris
 ædificant, Regno Christi
 ædificant, & proinde æter-
 nitati ipsi, atq; hoc respectu
 etiam sibi ipsis; ideoq; ali-
 um fundum habent, & ge-
 nus aliud Fundamenti jace-
 re conantur, quām Politi-
 cialij, qui non nisi ob finem
 Politicum Relligionis cu-
 ram habent, ut simplicem
 populum hāc ratione cir-
 cumducant; certus ego
 sum, Gubernatores nostros
 longè

longè aliud querere, videlicet,
 verum & præcipuum illorum
 Scopum esse. ut Veritas, sicut
 est in Christo, manifesta fiat
 universo Mundo, & illustra-
 tur in pulchra Sanctimoniâ, &
 Ordine justo, & ut Populus, ib-
 lorum curâ commissus, tenero
 affectu, & Paternâ sollicitudine
 invitetur ad participandum
 gaudium illud Salvationis Dei
 nostri, simulq; instrumentum
 evadat idoneum (ambulando
 siue dignum est vocatione Cœ-
 lesti) ad resistendum Taber-
 naculum Jacobi, quod subver-
 sum est. Quod si alij Politici,
 qui sunt inter Protestantes, si-
 militer sincero corde semet ip-
 sos Deo voverent, autoritate
 & potentia suâ justè usuri ad
 tantæ rei, quam Proceres nostri
 moliuntur, promotionem, sive

eandem nobiscum viam infiste-
 re vellent, quid non poterat ef-
 fici? & quidem exiguo tempo-
 ris spatio? Tempus est igitur,
 ut vindicemus existimationem
 & actiones nostras, necnon o-
 stendamus cariosis illis Politicis
 hujus seculi, veritatem inesse
 promissionibus Christi, & futu-
 rum esse, ut Regnum Dei &
 Justitiam ejus quarentibus nobis
 reliqua omnia adiiciantur. E-
 tenim sincerè quæsivimus Reg-
 num Dei, & Doctores nostri
 querunt Justitiam ejus, illam
 ipsam justitiam, quæ est per
 Christum in Deo, quamq; E-
 vangelium insinuat, ideoq; præ-
 ter expectationem omnium ho-
 minum dedit illis Deus omnia
 velut additamenti loco. Mir-
 culosi illi successus, quibus De-
 ius illos beavit contrà opposi-
 tionem

tionem Nationum omnium
 (neq; enim quisquam juvabat
 illos, sed omnes potius impedi-
 ebant) cur obsecro dati sunt ?
 aut quem in finem collati ? an-
 non ideo, ut patefacerent supre-
 mam illius potestatem super
 omnia, & quod res magnas hu-
 jus Mundi confundere velit per
 Ignobiles, qui freti illo compo-
 nunt se ipsos ad serviendum
 Regno Filij ejus ? qui si indu-
 bitatus ejus Scopus est fateamur
 oportet, eum reperisse propria-
 sua Instrumenta, quae in hunc
 usum aptata adhibuerit, prout
 illi res & causa postulare vide-
 bantur. Si vellent alij quoq;
 Politici semet ipsos componere
 ad ambulandum cum Deo, sine
 dubio ostenderet etiam illis, cui
 Rei aut Usui servire poterant
 in Regno ejus, verum nunc,

B 2. proh.

proh. dolor ! pleriq; ex illis
 putant Sermonem de Regno
 ejus vel nudum nomen , aut
 Notionem esse Philosophan-
 tum, vel fucum quendam calli-
 dorum hominum, vel certè ni-
 hil pertinere ad Civilia Nego-
 tia, sed unicè committendum
 iis, qui positi sunt in Ecclesia,
 ad retinendum populum in ti-
 more. Quantum verò ad ip-
 sos, id unum curant, ut cum vo-
 luptate fruantur loco suo, divi-
 tias cumulent, potentiam ac-
 quirant, & supplantent quic-
 quid illis resistere audet ; ut
 constituant Ministros Verbi,
 qui unicè ab illis dependeant,
 ut suis tantummodo commodis
 serviant in locis suis : apparet,
 inquam, plerosq; illorum haud
 aliter sentire de Religione, atq;
 dixi modo. Id solum curant, nè
 planè

planè impij videantur ; sed
scrutari aut intelligere Mysteria,
& ambulare in virtute Pie-
tatis, res illis ridicula videtur,
& somnium ægrotantium Me-
lancholicorum : undè fit, ut
Antesignani evadant omnis a-
fotiae & luxuriæ, & juxta Dei
Judicia sibi ipsis & Populo suo
accersant. Jam vero si hujus-
modi aliquo Exemplo à Pro-
fessoribus nostris alijs præbito
excitari fortè possent ad Justi-
tiam , ingenti sanè Felicitate
mactaretur Protestantium Cau-
sa & Professio : & commoda
oportunitas Operæ Tuæ in
publicando hoc Tractatu hoc
ipso temporis Articulo , quo
circumspicere, & Protestantium
causam asserere incipimus, com-
mendationem meretur haud
vulgarem, & valdè idonea vi-
B 3 detur,

detur, quæ promoveat Opus
 Dei in manibus nostris, & in
 vitet alios ad dilectionem &
 bona opera. Multis præterea
 Modis hic Tractatus, ita editus,
 utilis esse potest, & erit, uti
 spero ; nam apud alios commo-
 dè adhiberi poterat : & debe-
 bat ad Reformationem Solem-
 nitatum Matrimonialium inter
 Christianos, & præfertim inter
 Magnates Terræ. Ubi enim
 intellexerint Protestantes ex
 hoc Mysticum suum Matrimo-
 nium, videlicet Christi & Ec-
 clesiæ, necnon Unionem suam
 cum Illo ; item quod Sanctum
 Matrimonium institutum sit ad
 repræsentandum Connubium
 Christi & Ecclesiæ, quam-
 brem Protestantibus injunctum
 est contrabere *Matrimonium in*
Dominio ; tūm verò evidenter
 apparebit

apparebit his qui cum Consci-
entiâ suscipiunt hunc Ordinem,
quod obscena omnis oblecta-
tio, impura & lasciva Poemata,
asotia & crapula longè exulare
debeant à Solemnibus Matri-
monij, ut potè quæ profanant
istum Ordinem, & dedecorant
Professionem solvuntq; Unio-
nem, quæ est inter Christum &
verè credentes. Quando Apo-
stolus *Ephes.* 5. v. 22. usq; ad
finem Maritis & Uxoribus ob-
Oculos ponit Exemplum Chri-
sti & Ecclesiæ, quod sequantur
in moribus & dilectione mutua:
simulq; jubet, ut ad istum mo-
dulum Affectiones suas compo-
nant, nimirùm ut *Uxor diligat*
Maritum, & illi obediat, sicut
Ecclesia Christo, & *Maritus*
vicissim reciproco amore profe-
quatur *Uxorem*, sicut *Christus*
Eccle-

Ecclesiam suam; Ecquid insinuat aliud quām quòd hi, qui Connubium ineunt in Domino, id agere debeant, ut in suo Statu participes fiant Amoris, Vitæ, Virtutis, & Gloriæ illius, quæ revelabitur in Nuptijs Agni; quod si faciunt, fore ut Conjugalis illorum Vita, & Solemnitas Nuptiarum fiat pars Magni illius Festi, & ipsi participes Cœnæ Agni: sin omne gaudium Conjugalis Vitæ, & Solemnitatis ponant in vanâ quâdam, corruptâ & stolidâ illecebrâ sensus, quam Communionem habere possunt cum Christo? aut quam Societatem cum Sponsâ ejus? quomo-
do Gaudij illius participes fi-
ent, quod est purum & Sanctum
Gaudium, & Voluptas,
qualis est ad dexteram Dei,
perpetua?

quidem? Itaq; ad reprouendas Car-
 tales & Bestiales Solemnitates bru-
 torum hominum, qui Conjugium in-
 cunt, ut volentur in concupiscen-
 tijs suis, iniciantes hunc Ordinem om-
 nis generis luxu & lasciviâ, Carmini-
 bus gratulatorijs, & Fescenninis Poë-
 matibus Ingeniorum nequam, ad pro-
 vocandos impuros Affectus compa-
 ratis, abundantia Cibi & potus: ad
 reprimendum, inquam, hæc scandala,
 quæ adeò increbuerunt apud Prote-
 stantes, ut quilibet ferè ad illorum
 Exemplum se componens, summo
 honori ducat sibi, si quam maximè
 modum excesserit, in quo Summates
 sere præ cæteris, luxuriant: ad re-
 primendum hæc, inquam denuò, & ut
 veri Protestantes discant in hoc U-
 num esse cum Christo, meminerintq;
 sancta sua Connubia in Domino Sym-
 bolum esse Mysticæ Matrimonij, Tra-
 ctatus hic utilissimus & commodissi-
 mus esse potest, eriq; Testimonium
 pro nobis, qui modo in primâ fronte
 Reformationis collocati sumus, nos,
 qui initiationem Nuptialem, à super-
 stitioso illo more & persuasione quasi
 ad Ministros solos pertineret, Candi-
 datos

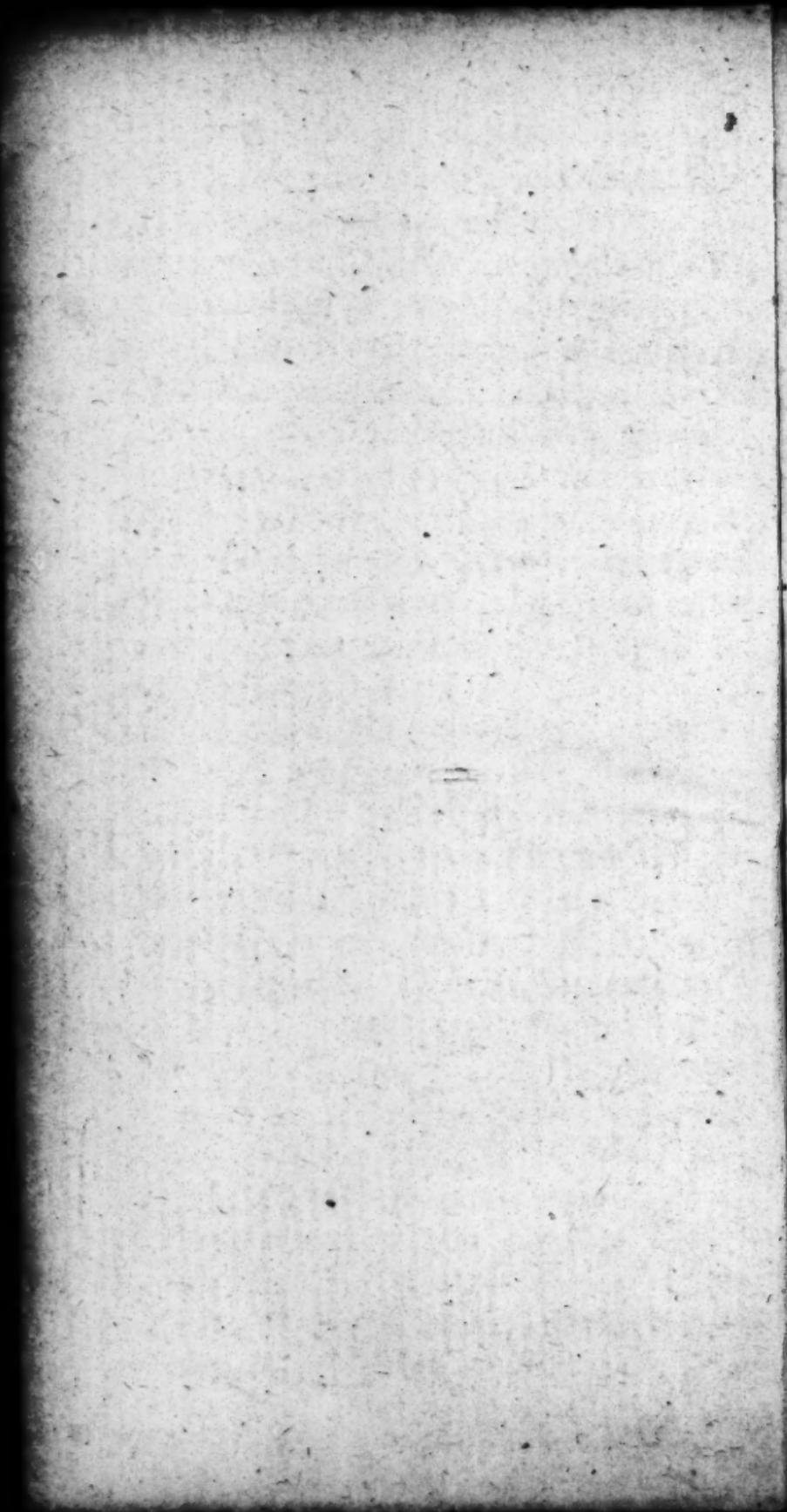
datos Connubij conjugare, traduximus ad verum cana' em Authoritati publicæ, nullo interim modo separatum velle negotium à relatione illâ, quam habet ad Christum, cui potius affigere illud studemus arctiori vinculo congruentiaz cum Unione, quæ est inter Illum & Ecclesiam, & decentiori longè Sanctimoniam, quam usquam alibi observari hactenus. Omnes has commoditates, Amice dignissime, labores Tui promovebunt, dum Tractatum hunc pluribus communem facis; atq; ideò volui Tibi hoc testatum facere, pro candido meo affectu erga Te, & amore erga Publicum, ut animum Tibi adderem conanti, simu' q; gratularer promptitudini & alacritati perficientis, atq; ut patefacerem deniq; quam mihi sit volupe mea Studia cum Vestris conjungere, in opere tam laudabili, quod gratiam addere potest vijs nostris, & sensui Veritatis, quô debitores sumus vicinis nostris ut hoc p̄dicto inducamur omnes ad sentientium eadem, atq; hæc excellentissima quæq; , q̄æ sunt in Domino, ut Pax & Veritas floreant inter nos, quando uniti Christo.

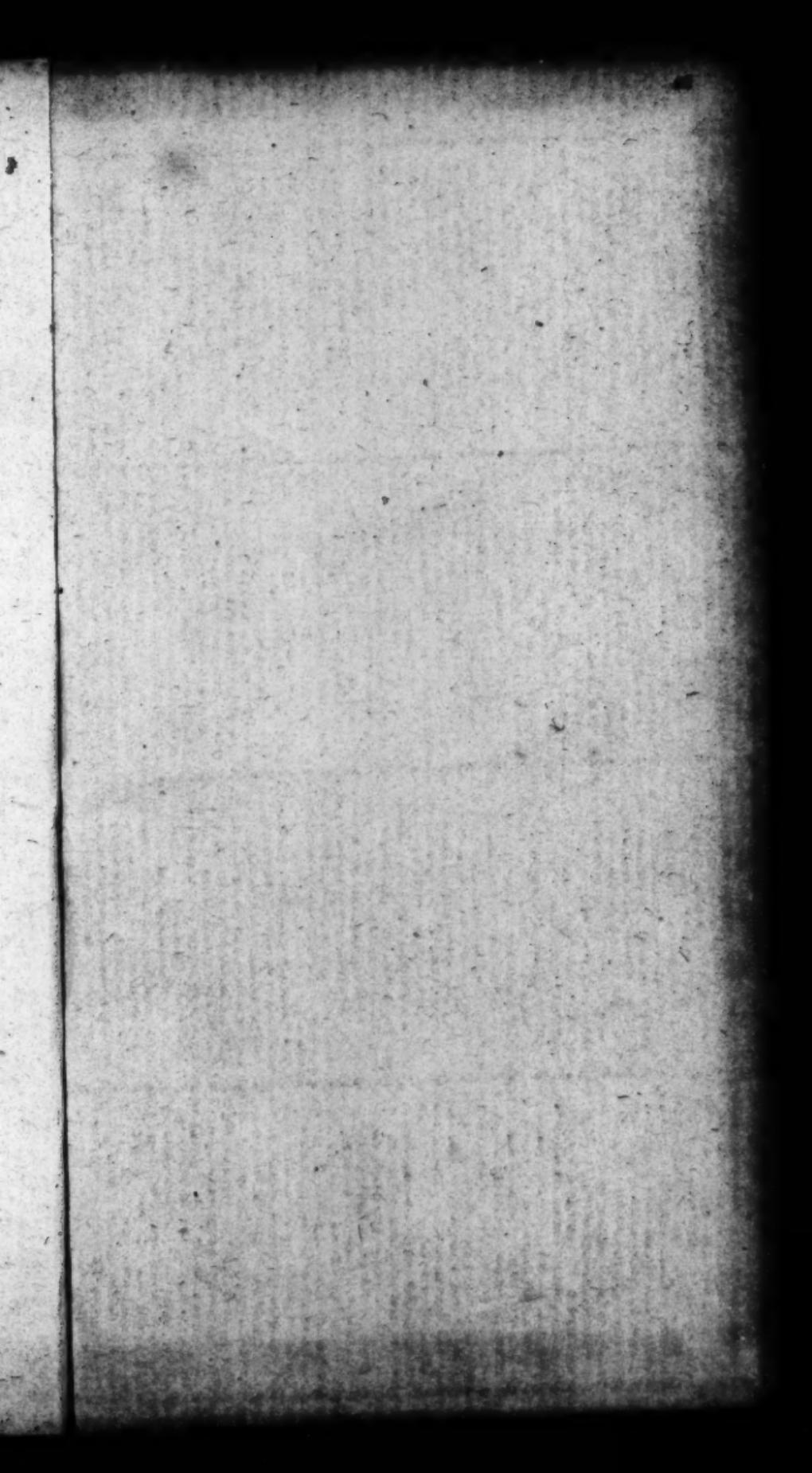
eniemus nos invicem juctos in i-
pales enim cunq; Formulas condi-
igarum, Unionum, Pacificationum,
actionum, nisi procedant ab Unione
Christo, & nisi uniant nos invicem in
analogia ad ipsum ; nunquam erunt sta-
biles ; sed rupturas nostras peiores faci-
ent potius, & magis irreconciliabiles. Pro-
indè sic utramur Fæc Unione Protestantū
cum Christo nunc, dum Protestantes sunt
in Eo, ut uniantur, & nos profitemur de-
siderium nostrum, quō cupimus pars esse
illis Unionis, ut amur, inquit, Testimo-
nij loco ad patescendiū fundamentū
& viam, quam in hoc negotio sequi op-
tamus, tanquam Status Christianus, subor-
dinatus Christo in Regno ejus, non autem
ut potestari Mundana, ob fines & usus
merē Politicos. Et planè mihi persuasum
habeo, quod Author hujus Tractatūs, hunc
finem respexerit in Editione Latinā, ac
proindè noluerit hoc negligi inter obser-
vationes Rerum, ad commendationem O-
peris pertinentium ; & quod voluerit Te,
dum sustines laborem, eximium hoc scrip-
tum magis publicum faciendi, eandem
Scopum respicientem delectari in perfici-
endo Opere, ut qui aptus sis non nihil
conferre ad institutū tam laudabile quod
vergit ad sanandas rupturas multarum Gene-
rationum, necnon jacienda Fundamenta Sionis,
hoc nostro Seculo, quod plenum adeò distra-
ctionis

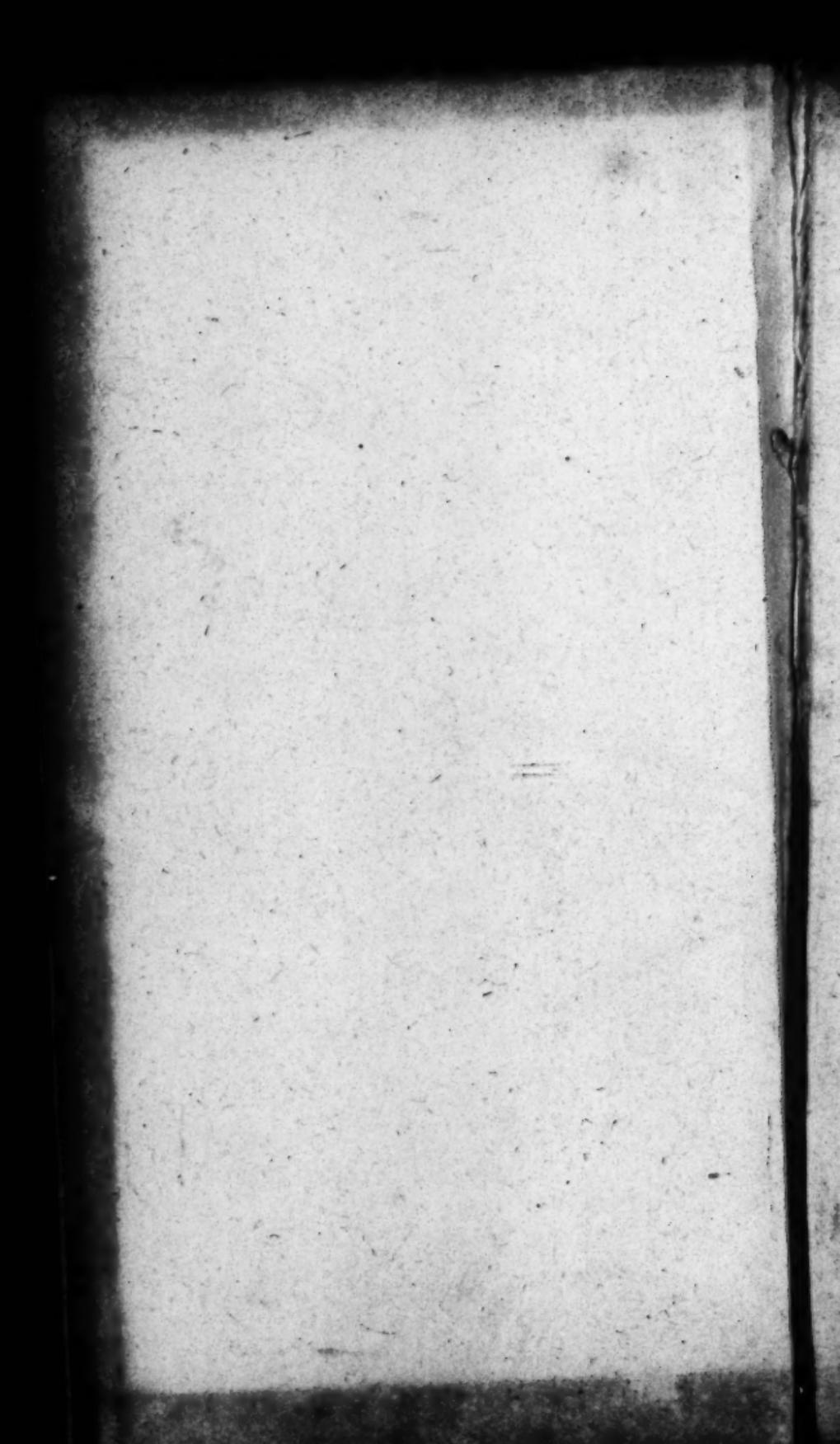
ditionis & confusionis appareat. Fel-
i manum commodare potest ædific
in locis desertis, & reparandis rui-
mùs Dei: reverâ autem, nihil magis
ad reparandas ruinas nostras, quâni v-
niendi nos in Christo; etenim struct.
nulla stabit, quæ non Illi tanquam petra
in ædificata est, & nullæ compages durabit,
nisi quæ aptè juncta & compaginata est in
Eo, qui est Caput, ut totum Corpus congru-
enter coagmentatum & compactum per omnes
suppeditari as commissuras, ex vi intus agente,
pro mensurâ unius cujusq; membris, incrementu
capiat Corpori conveniens ad sui ipsius exstruc-
tionem per Charitatem, ut Apostolus loqui-
tur Ephes. 4. 16. Hæc est Via Justitiae, &
Pacis, & Gaudij in quo consistit Regnum Dei,
atq; si Christo serviamus in eo, inveniemus
Gratiam coram Deo & approbationem apud
homines. Itaq; Ixator, quod videam talia in-
citam enta suppeditari à Viris in dignitate
constitutis, & amo promptitudinē Tuam,
quæ Veritates has Mundo interpretari &
magis notas facere faragit. Superest ut la-
bores Tuos Benedictioni Divinæ com-
mendem, & Tequām optimè valere ju-
beam. Westmonasterij, ex Aedibus meis.

Ipsis Calendis Januarijs. Anno 1655.
Prodierunt etiam ejusdem Viri Illustris
alii duo Tractatus eximij Latine editi
INTERIORA REGNI DEI enucleantes,
qui nunc eodem volumine huic Testio, De
Matrimonio Mysticō, conjunguntur. Finis.

to in
t.
etra
abit,
st in
gru-
nnes
ente,
emū
fru-
qui-
, &
Dei,
mus
epud
in-
tate
am,
i &c
la-
pon-
ju-
cise
Sp
bris
diti
tes,
De
nis.

F131123

H985.5

